

CASUS WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT

2016

Plagiaat - gegrond

Radboud Universiteit

1. Onderwerp van de klacht:

Plagiaat.

2. Rapport van de commissie wetenschappelijke integriteit

De commissie wetenschappelijke integriteit van de Radboud Universiteit (hierna: de commissie) ontving op 7 juni 2016 het verzoek van het college van bestuur van de Radboud Universiteit (hierna: RU) te adviseren over een klacht van ... (hierna: de klager) van 31 mei 2016 over een vermeende schending van de wetenschappelijke integriteit door (hierna: de beklaagde) in een wetenschappelijk artikel uit 2016 met de titel ... (hierna: het artikel). De commissie heeft de klacht ontvankelijk verklaard en een inhoudelijk onderzoek ingesteld.

Bevindingen van de commissie.

De commissie constateert dat de feiten in deze zaak vast staan. Klager signaleert, en beklaagde beaamt, dat beklaagde in het artikel vertalingen van ondermeer klager heeft overgenomen, zonder daarbij de bron te vermelden. Er bestaat tussen hen echter verschil van mening over de vraag of bronvermelding noodzakelijk is in publicaties als de onderhavige. Tussen beiden heeft, voorafgaand aan het indienen van de klacht door klager, uitvoerig mailverkeer over de kwestie plaatsgevonden.

Beklaagde stelt dat bronvermelding in dit geval niet noodzakelijk is, omdat het niet een wetenschappelijk, maar een populariserend tijdschrift betreft. Hij heeft meerdere bronnen gebruikt en niet als zodanig vermeld omdat hem dat om die reden niet nodig leek. De redactie van het tijdschrift geeft auteurs bovendien de instructie géén voetnoten te vermelden en maximaal vijf relevante verwijzingen naar verdere literatuur op te nemen, als handvat voor de geïnteresseerde lezer. Door klager hier expliciet naar gevraagd, gaf de redactie aan dat weliswaar geen voetnoten mogen worden geplaatst, maar dat verantwoording van bronnen wel mogelijk is, ofwel bij de tekst zelf, ofwel onder het kopje "Literatuur"; dit is met beklaagde echter niet vooraf gecommuniceerd. Beklaagde had de bronnen best willen vermelden, in een wetenschappelijke publicatie zou hij dat ook hebben gedaan. Hij stelt niet de intentie te hebben gehad bronnen te verzwijgen om te doen voorkomen of de vertalingen van hemzelf zijn, maar vindt achteraf dat hij zich wel eerder had moeten realiseren dat bij een lezer nu die indruk wel kan ontstaan.

Klager stelt dat óók in niet zuiver wetenschappelijke publicaties een universitair auteur gehouden is tot eerlijkheid, openheid en zorgvuldigheid. Het karakter van het tijdschrift is geen vrijbrief voor het overnemen van teksten of vertalingen van anderen en deze te laten doorgaan voor eigen werk. Daarenboven wil het tijdschrift volgens de website een geïnteresseerd publiek de resultaten en inzichten van recent wetenschappelijk onderzoek bieden en schreef beklaagde dit artikel als universitair onderzoeker, hetgeen ondermeer blijkt uit het feit dat beklaagde dit artikel noemt onder zijn vakpublicaties. Voor wat betreft de redactionele aanwijzingen had beklaagde, toen die beperkingen hem bleken, óf de citaten uit zijn bronnen zelf kunnen vertalen óf de redactie kunnen vragen hoe hij het probleem moest oplossen. Dit heeft hij geen van beide gedaan. Daardoor wekt hij ten onrechte de indruk dat hijzelf de vertaler van de citaten is en dat hij rechtstreeks uit de bronnen heeft gewerkt.

Overwegingen van de commissie

De commissie dient zich in casu, gezien de voorliggende feiten en standpunten van partijen, een oordeel te vormen over de vraag of de aard van het tijdschrift – niet puur

wetenschappelijk - en de door het tijdschrift gegeven aanwijzingen voor auteurs, het niet vermelden van gebruikte bronnen rechtvaardigt.

De commissie merkt allereerst op dat in de wetenschap het niet vermelden van gebruikte bronnen gezien wordt als het 'pronken met andermans veren'. Het gaat er daarbij om dat (bijvoorbeeld) teksten gepresenteerd worden - en door de lezer worden gepercipieerd - als eigen werk van de auteur, terwijl de intellectuele arbeid van een ander is. Deze vorm van plagiaat is niet aanvaardbaar.

De Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening stelt dit als volgt in artikel 1.3: *"Door correcte bronvermelding wordt duidelijk gemaakt welke de intellectuele herkomst is van de geciteerde of geparafraseerde teksten. Dit geldt ook voor informatie afkomstig van het internet en uit anonieme bronnen. Zonder bronvermelding worden geen teksten of resultaten van onderzoek van anderen overgenomen".*¹

De vraag kan worden gesteld of een dergelijke handelwijze in iédere vorm van publicatie buiten het wetenschappelijk kader noodzakelijk is. De Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening stelt, onder 1.6 en 1.7, als volgt:

"1.6 Zorgvuldigheid blijkt uit precisie en nuance bij het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs, het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en het publiceren van de resultaten daarvan en bij andere vormen van kennisoverdracht.

*1.7 Zorgvuldigheid beperkt zich niet tot het uitvoeren van en rapporteren over wetenschappelijk onderzoek, maar strekt zich ook uit tot de relaties tussen wetenschapsbeoefenaren onderling, tussen promotor en promovendus, tussen docenten en studenten en in relaties met de maatschappij."*²

Reeds daaruit blijkt dat de toepasselijkheid van de beginselen van behoorlijke wetenschapsbeoefening niet beperkt is tot het puur wetenschappelijke werkveld, maar dat zorgvuldigheid tevens vereist is bij overige vormen van kennisoverdracht en in de relaties met de maatschappij. Zo de publicatie al getypeerd zou kunnen worden als "populariserend", is dat naar het oordeel van de commissie op zich onvoldoende om te stellen dat de normen die binnen de wetenschap aan publicaties worden gesteld daarmee per definitie niet van toepassing zouden zijn.

Daarenboven stelt de commissie echter mét klager vast, dat het tijdschrift volgens zijn website in ieder geval pretendéert inzicht te willen bieden in de resultaten en inzichten van recent wetenschappelijk onderzoek. Beklaagde heeft daarnaast het artikel geschreven en gepubliceerd vanuit zijn positie en autoriteit als wetenschapper en vermeld onder zijn vakpublicaties. De commissie is dan ook van mening dat niet gesteld kan worden dat deze publicatie zondermeer als "populariserend" moet worden beschouwd.

De commissie volgt beklagde daarom niet in de stelling dat het vermelden van bronnen gezien het karakter van de publicatie niet noodzakelijk was. De commissie merkt daarbij op dat de aanwijzingen van het tijdschrift de auteur mogelijk op het verkeerde been hebben gezet, maar van deze auteur had gezien zijn ervaring en wetenschappelijke statuur een meer actieve houding op dit vlak verwacht mogen worden.

De commissie merkt tenslotte op dat beklagde, door vermelding van bronnen weg te laten, de indruk heeft gewekt dat de vertalingen van zijn eigen hand waren. De commissie heeft echter niet vastgesteld dat beklagde hiertoe opzettelijk is overgegaan met het doel die indruk te wekken. Beklaagde heeft, daarop aangesproken door klager, het gebruik van deze -en andere- bronnen direct erkend en aangegeven van mening te zijn dat bronvermelding gezien de aard van het tijdschrift niet noodzakelijk was. De commissie is van oordeel dat in casu wel sprake is van verwijtbare onzorgvuldigheid en slordigheid, maar niet van (doelbewuste) fraude. Zorgvuldig wetenschappelijk handelen vereist in een geval als het onderhavige dat bronvermelding plaats had moeten vinden en het achterwege laten daarvan moet worden beschouwd als strijdig met de wetenschappelijke integriteit.

3. Oordeel en advies commissie

¹ Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, VSNU, 2004, herziening 2014, p. 5.

² Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, VSNU, 2004, herziening 2014, p. 6

De commissie concludeert dat beklagde, door het niet vermelden van bronnen in de gewraakte publicatie, onvoldoende de zorgvuldigheid heeft betracht die van een wetenschapper mag worden verwacht en adviseert het college daarom de klacht gegrond te verklaren.

De commissie wijst erop dat klager heeft aangegeven de klacht te hebben ingediend om het algemene belang van de "zorgplicht" ten aanzien van de integriteit van intellectuele communicatie. Het gaat hem niet om hem persoonlijk regarderende maatregelen. Hij vraagt expliciet niet om verdere maatregelen als rectificatie, terugtrekking van het artikel of andere sancties anders dan het verzoek beklagde te adviseren zich van dergelijke inbreuken voortaan te onthouden en het verzoek aan beklagde om "schriftelijk en ruiterslijk" te erkennen dat hij in zijn artikel inbreuk heeft gemaakt op de wetenschappelijke integriteit.

Gezien hier naar het oordeel van de commissie geen sprake is van doelbewuste fraude alsmede gezien dit standpunt van klager, adviseert de commissie het college aan de gegrond verklaring geen verdere maatregelen te verbinden anders dan beklagde te adviseren overeenkomstig het verzoek van klager te handelen.

4. Oordeel college van bestuur

Het college heeft het advies van de commissie overgenomen en op 21 november 2016 besloten de klacht gegrond te verklaren. Het college heeft tevens het advies van de commissie overgenomen het verzoek van klager aan beklagde voor te leggen. Deze laatste heeft inmiddels schriftelijke zijn excuus aan klager gemaakt.

De zaak is door betrokkenen niet aan het LOWI voorgelegd.